

Насильство вдома і що з цим робити

Побої і знуцання у сім'ї для багатьох є щоденною реальністю, про яку мовчать. Мовляв, усі так живуть, тож треба терпіти. Терпіти більше не треба. Якщо ви постраждали від домашнього насильства, ви захищені Законом і маєте право на повноцінну допомогу.

Щорічно понад 1,1 млн українок зазнають фізичного, сексуального насильства та психологічного тиску в сім'ї. Однак, за допомогою звертається тільки кожна десята. А як же решта? Причин того, чому жінки мовчать про знуцання над собою, кілька. По-перше, традиційне українське “б’є – значить любить” та “не винось сміття з хати”. Багато хто досі вірить, що від домашнього насильства страждають усі, тому говорити про це нема потреби. По-друге, багато жінок просто не знають куди звернутися за допомогою. Третя причина – це недовіра до служб, які таку допомогу надають. Зрештою, дуже часто самі постраждалі не усвідомлюють, що над ними чинять насильство. Наприклад, коли їм постійно докоряють, контролюють кожен крок чи забороняють працювати.

В Україні діє Закон “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, а з початку 2019 домашнє насильство стало злочином. Закон передбачає низку послуг та сервісів, які може отримати людина, що зазнала домашнього насильства, та гарантує невідворотність покарання для кривдника. Усі задіяні служби із попередження та протидії насильства координують свою роботу між собою для того, щоб надати оперативну допомогу тим, хто її потребує.

Фонд ООН у галузі народонаселення зайнявся проблемою домашнього насильства на початку збройного конфлікту на Донбасі. Це програма «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні», яка сьогодні реалізується у партнерстві з Міністерством соціальної політики України за фінансової підтримки уряду Великої Британії, Канади та Естонії. Програма націлена на те, щоб постраждалі перестали мовчати, знаючи, що їм є куди звернутися і де отримати ефективну допомогу, а головне, щоб такі якісні сервіси та послуги діяли в Україні та були доступними.

Національна “гаряча лінія”

“Гаряча лінія” працює цілодобово. 7 із 10 дзвінків, які отримують консультанти, надходять увечері або вночі. Очевидно, це пов’язано із зростанням випадків насильства у цей час. Перше, що запитують консультанти “гарячої лінії” – це чи нема загрози життю і здоров’ю в даний момент. Якщо небезпеки просто зараз немає, але потрібно з кимось порадитися, як дати раду насильству вдома, то спеціалісти дадуть консультацію. В телефонному режимі вони допоможуть розробити план дій для конкретного випадку тієї людини, яка телефонує, розкажуть яку допомогу можна отримати безпосередньо у її районному центрі. У спеціалістів національної “гарячої лінії” є відповідні бази даних служб, які надають ті послуги, яких потребує жертва домашнього насильства – соціальні, медичні, психологічні, юридичні. Фахівці національної “гарячої лінії” надають консультації і допомагають постраждалим спланувати подальші кроки анонімно і безкоштовно.

Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги

Одна із послуг для постраждалих від домашнього насильства – це безкоштовна допомога мобільних бригад соціально-психологічної допомоги. Контакти мобільної бригади можна знайти у центрах соціальних службах та на сайті “Розірви коло” (rozirvykolo.org). Щоб мобільна бригада могла надати швидку допомогу, найкраще, щоб вона була неподалік вашого населеного пункту. В іншому випадку спеціалісти Фонду ООН у галузі народонаселення рекомендують телефонувати або до Національної поліції або на національну “гарячу лінію”. Особливо, якщо йдеться про віддалені місця, куди важко доїхати.

“Поліна”

Постраждалі від насильства часто неохоче звертаються до Національної поліції. Рівень довіри до неї досить низький, тому вони швидше подзвонять

на “гарячу лінію” або до мобільної бригади. Однак, якраз Національна поліція надає нагальну допомогу у ситуації домашнього насильства. Більше того, створено спеціальні групи, які займаються виключно цим питанням – поліція проти домашнього насильства “Поліна”.

Притулки та кризові центри

Багато постраждалих від домашнього насильства не звертаються за допомогою, бо розуміють, що від насильства вдома їм нема куди дітися і через це відчувають безвихідь. У них нема родичів чи друзів, де можна побути певний час, покинувши кривдника. Уявімо ось таку ситуацію: п’яний чоловік виганяє дружину з дому – в одних лише капцях і без верхнього одягу. Що їй робити? Поліція допомогти в такій ситуації не зможе – вона теж не має де прихистити цю жінку. Саме для таких ось випадків Фонд ООН у галузі народонаселення почав створювати притулки або так звані кризові центри для постраждалих від домашнього насильства.

Отримати тимчасовий притулок в кризовому центрі можна тільки після дзвінка до мобільної бригади. Потрапити з вулиці туди ніхто не може, бо адреса залишається конфіденційною. Робиться це для того, щоб кривдник не міг дізнатися про місце перебування постраждалої і завдати їй шкоди. Однак, фахівці кажуть, що самі ж постраждалі часто порушують правило конфіденційності, викриваючи кривднику свою нову адресу. Але ж йдеться про їхню безпеку і безпеку тих, хто перебуває у центрі разом з ними – інших жінок, їхніх дітей і працівників центру. Відповідно до нового Закону, діти, які стали свідками домашнього насильства, також вважаються потерпілими. Для них у кризових центрах також передбачено ряд послуг. Якщо мати переїздить до центру із маленькими дітьми, то його працівники подбають, щоб ті почувалися максимально комфортно і могли продовжувати навчання. Кожен притулок співпрацює із місцевими службами і має свої домовленості із садочками та школами у відповідному районі. Тож дітям не потрібно переривати свій навчальний процес.

Жити у кризовому центрі можна від кількох днів до трьох місяців. Є одиничні випадки, коли жінки перебувають там довше. Зазвичай тоді, коли вони прийняли для себе остаточне рішення, що додому не повернуться. Це ті успішні історії, коли жінки вирішили для себе, що терпіти насильство більше

не будуть, що пора почати життя з нової сторінки. Для цього у них є всі необхідні послуги – безпечне середовище, консультації психолога, соціального працівника та юриста. Також працівники центру можуть допомогти із пошуком роботи чи курсів для отримання нової кваліфікації.

Контакти служб, де можна отримати допомогу:

Національна “гаряча лінія” з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації: 116 123 (безкоштовно з мобільного) або 0 800 500 335 (безкоштовно зі стаціонарних). Цілодобово, анонімно та конфіденційно.

Контакти мобільних бригад соціально-психологічної допомоги:

На сайті rozirvykolo.org або на “гарячій лінії”

Як потрапити до притулку:

Через мобільні бригади або поліцію.